

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Sayı: 6/4/2016
855

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçeleriyle birlikte EK'te sunulmaktadır.

Gereğini saygıyla arz ederim. 05/03/2016

Dr.Tur Yıldız BİÇER
Manisa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	19 Nisan 2016		E.No: 2/1055	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
Ysm.	Yrd.	Başk.	Gn.Sek.	Gen.Sek.
TBMM BAŞKANI	Dr.			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
07 Nisan 2016
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
07 Nisan 2016
No: 41464

GENEL GEREKÇE

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 40. maddesinde "Fiili Hizmet Süresi Zammı" başlığı altında bu kapsamda bulunan işler/işyerleri ile bu kapsamda yer alan sigortalıların kimler olduğu hükme bağlanmıştır. Madde içeriğinde fiili hizmet süresi zammından yararlanabilecek 18 kategoriye ilişkin tablo mevcuttur. Bahsi geçen 18 kategorinin içerisine sağlık hizmetleri sunumunda çalışanlar dahil edilmemiştir. Fiili hizmet zammı kapsamına "sağlık hizmeti sunumunda çalışanlar" da dahil edilmelidir.

Sağlık hizmetleri, bireylerin ve toplumun sağlıklı ve kaliteli bir yaşam standardına ulaşması için verilen çeşitli hizmetlerdir. Bu amaçlarla verilen sağlık hizmetleri, sağlık hizmeti çalışanları tarafından verilmektedir. Bu nedenle sağlık hizmetleri çalışanları, bireylerin yaşama hakkı ve sağlık hakkıyla ilgili olarak çok önemli bir görev ifa etmektedirler. Yaşama hakkı ve sağlık hakkı yalnızca anayasal düzeyde değil, aynı zamanda birçok uluslar arası sözleşmede de güvence altına alınmış, bireylerin en temel haklarındanıdır. Yaşama hakkı ve sağlık hakkı iç hukukta 1982 Anayasası'nın 17. ve 56. maddelerinde güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 17. maddesinde "**Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.**", 56. maddesinde ise "**Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.**" denmekle yaşama hakkı ve sağlık hakkının ne kadar önemli olduğu ve bu hakların bireylerin en temel haklarından olduğu vurgulanmıştır.

Yaşama hakkı ve sağlık hakkı bazı uluslar arası sözleşmelerle de güvence altına alınmıştır. 1948'de kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25.maddesi; "**Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır. Herkes, işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ve kendi iradesi dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahiptir.**"

Anaların ve çocukların özel bakım ve yardım görme hakları vardır. Bütün çocuklar, evlilik içi veya evlilik dışı doğmuş olsunlar, aynı sosyal güvenceden yararlanırlar" denilmekle en temel hak olan "yaşam hakkı" dahilinde sağlık hakkına yer vermiştir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin bir devamı ve onu açıklayan bir belge niteliğinde olan "Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi" nin 12. maddesinde de sağlık hakkı "Sağlık standardı hakkı" başlığı altında şöyle düzenlemiştir.

1. Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin mümkün olan en yüksek seviyede fiziksel ve ruhsal sağlık standartlarına sahip olma hakkını tanır.
2. Bu Sözleşmeye Taraf Devletlerin bu hakkı tam olarak gerçekleştirmek amacıyla alacakları tedbirler, aşağıdakiler için de alınması gerekli tedbirleri içerir:
 - a) Varolan doğum oranının ve bebek ölümlerinin düşürülmesi ile çocukların sağlıklı gelişmelerinin sağlanması;
 - b) Çevre sağlığını ve sanayi temizliğini her yönüyle ileriye götürme;
 - c) Salgın hastalıkların, yöresel hastalıkların, mesleki hastalıkların ve diğer hastalıkların önlenmesi, tedavisi ve kontrolü;
 - d) Hastalık halinde her türlü sağlık hizmetinin ve bakımının sağlanması için gerekli şartların yaratılması."

Görüldüğü üzere, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12. maddesinde sağlık hakkı başlı başına bir hak olarak ele alınmıştır.

Avrupa Sosyal Şartı'nın, "Sağlığın Korunması Hakkı" başlıklı 11. maddesinde ise akit devletlerin temel haklardan olan sağlık hakkının sağlanması ve korunmasına yönelik tedbirleri alarak bu temel hakkın topluma en iyi şekilde sağlanması için yapması gereken çalışmaları içermektedir. Madde metni şu şekildedir:

"Akit Taraflar sağlığın korunması hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, ya doğrudan veya kamusal veya özel örgütlerle işbirliği içinde, diğer önlemlerin yanı sıra,
1-Sağlığın bozulmasına yol açan nedenleri olabildiğince ortadan kaldırmak;
2-Sağlığı geliştirmek ve sağlık konularında kişisel sorumluluğu artırmak üzere eğitim ve danışma kolaylıkları sağlamak;
3-Salgın hastalıklarla yerleşik mevzii ve başka hastalıklar olabildiğince önlemek;
üzere tasarlanmış uygun önlemler almayı taahhüt ederler."

Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi'nin "Sağlık Hizmetleri" başlıklı 35. maddesinde de **"Herkes, ulusal yasalar ve uygulamalarda belirtilen şartlar çerçevesinde koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına ve tıbbi tedaviden yararlanma hakkına sahiptir.**

Bütün Birlik politikaları ve faaliyetlerinin tanımlanmasında ve uygulanmasında yüksek düzeyde bir insan sağlığı koruması sağlanmalıdır." şeklinde bir düzenleme yapılarak bireylerin sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı bulunduğu hükme bağlanmıştır.

Gerek ulusal düzenlemelerle gerek uluslararası sözleşmelerde yer alan düzenlemelerle yaşama hakkı ve sağlık hakkının ne denli önemli birer temel hak olduğu açıkça gösterilmiştir. Bireylerin en temel haklarından olan yaşama ve sağlık hakkından bireylerin tam anlamıyla yararlanabilmesine ilişkin hizmet veren en aktif alan sağlık hizmetleri alanı, en aktif çalışanlar ise sağlık hizmetleri çalışanlarıdır. Böylesine önemli bir görevi ifa eden sağlık hizmeti çalışanlarının "fiili hizmet zammından" yararlanamaması çok büyük bir eksiklik ve aynı zamanda eşitlik ilkesine de aykırıdır. Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi uyarınca **"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir."** Anayasal bağlamda hüküm altına alınan eşitlik ilkesine göre fiili hizmet zammından yararlanan çeşitli sektörler ve bu sektörlerde çalışanlar varken, sağlık hizmetleri çalışanlarının fiili hizmet zammına dahil edilmemesi eşitlik ilkesiyle bağdaşmaz.

Sağlık hizmetlerine duyulan gereksinim ve sağlık hizmetlerinin verilmesi insanın ilk var olduğu ana kadar dayanmaktadır. İnsan var olduğu andan itibaren sağlık hizmeti vardır. Sağlık hizmetine duyulan gereksinim ve sağlık hizmetinin verilmesi çok eski çağlara dayanmaktadır. Fakat sağlık hizmetini verenler ve sağlık hizmetlerinin verilmiş şekli itibarıyla eski çağlar ile günümüz şartları arasında birtakım farklılıklar bulunmaktadır. İlk çağlarda, hekim şamandı. Antik çağlarda, Mezopotamya'da tapınakta görevli olan üç hekim bulunurdu. Eski Yunan'da da mitolojik dönemde tedavi ve koruyucu hekimlik alanlarında tanrıçalar aktif rol oynarlar. Antik Roma'da ise halk hekimleri ve özel hekimler şeklinde bir ayırım yapılmıştır.

Roma İmparatorluğu'nda en önemli konumdaki askeri hekimlerin yanında özel sektörde; saray hekimleri, seçkin kişiler için çalışan hekimler, köle hekimleri, kadın hekimleri, ebeler, masörler, eczacılar bulunmaktaydı. Bundan başka çeşitli iyileştiriciler, büyücüler ve uzmanlar da sanatlarını icra etmekteydi. **(Ayşe Nur Gökçe Eski Roma Tıbbında Hekimlik Sanatı, İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası 61:4, 1998)** Öncesinde de belirtmiş olduğumuz gibi sağlık hizmetleri ve sağlık hizmetlerini icra edenler, insanın varoluşundan itibaren sürekli olarak sağlık hizmeti vermişler, toplumda sağlık problemi olanların sorunlarıyla ilgilenerek sağlık problemlerinin önüne geçmek için çalışmışlardır. Böylesine eski ve insanın varoluşundan günümüze kadar aktif olarak bireylerin sağlık problemleriyle ilgilenen ve toplumun refah içerisinde yaşamasını sağlayan sağlık çalışanlarının daha iyi hizmet verebilmesi için fiili hizmet zammından yararlandırılması gerekmektedir.

Sağlık hizmeti sunumunda çalışanların fiili hizmet zammına dahil edilmesi gerekliliğinin bir diğer nedeni ise sağlık hizmeti çalışanlarının görevlerini ifa ederken çeşitli risklerle karşı karşıya kalmalarıdır. Bilindiği üzere sağlık hizmetlerinin çoğu 24 saat verilmektedir. Bu süre içerisinde görevlerini ifa eden sağlık çalışanları, bireylere sağlık hizmetinin verilebilmesi için sahip oldukları birçok değerden fedakarlık ederek bu yorucu görevi yerine getirirler. Sağlık hizmetlerinin sürekli olarak verilmesi ve bu süreklilik içerisinde sağlık hizmeti çalışanlarının görevlerinin süreklilik arz etmesi sağlık hizmeti çalışanları için yalnızca fiziksel yorgunluk olarak tezahür etmemektedir. Sağlık hizmeti çalışanları görevlerini yaptıkları sırada sadece kimyasal maddelere maruz kalmamakta, aynı zamanda bulaşıcı hastalıklara karşı önlem almak zorunda kalmaktadır. Tüm bunların yanı sıra basında da sıklıkla görmekte olduğumuz sağlık çalışanlarına karşı şiddete başvurulması, sağlık hizmeti çalışanlarını daha da yıpratmaktadır. Gerek şiddet olaylarından gerek ifa ettikleri görevlerinin getirmiş olduğu sorumluluklardan ötürü sağlık çalışanları stres ve anksiyete ile de başa çıkmak zorunda kalmaktadır.

Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde güvence altına alınmış olan yaşama hakkı ve sağlık hakkından bireylerin yararlanmasını sağlayan sağlık hizmeti çalışanları görevlerini ifa ederken maruz kaldıkları çeşitli riskler dolayısıyla yıpranmaktadır. Sağlık hizmeti sunumunda görev alan çalışanların fiili hizmet zammına dahil edilmeleri iş barışını sağlayacak ve aynı zamanda sağlık hizmetleri sunumunun daha verimli bir şekilde bireylere ulaşmasını sağlayacaktır.

Görüldüğü üzere üst düzeyde sorumluluk gerektiren bir meslek ifa eden sağlık hizmeti çalışanlarının kendilerini daha huzurlu hissedebileceği ve daha verimli çalışabileceği bir ortamın yaratılabilmesi için sağlık hizmetinde görev alan çalışanların fiili hizmet zammında en üst derece olan 90 günlük periyoda dahil edilmesi gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 40. maddesinin 1. fıkrasına dahil olan fiili hizmet zammından yararlanan kategorilerin yer aldığı tabloda yapılacak bir değişiklikle sağlık hizmeti sunumunda görev yapan çalışanların fiili hizmet zammından yararlanan sigortalılar kapsamına alınmasını amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

**5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 40. maddesinin 1. fıkrasına dahil olan fiili hizmet zammından yararlanan 18 kategorinin yer aldığı tabloya 19. kategori olarak "sağlık hizmeti sunan işyerlerinde sağlık hizmeti sunumunda görev yapan çalışanlar" eklenmiştir.

Kapsamdaki İşler/İşyerleri	Kapsamdaki Sigortalılar	Eklenecek Gün Sayısı
19. Sağlık hizmeti sunan işyerleri	Sağlık hizmeti sunumunda görev yapan çalışanlar.	90

GEÇİCİ MADDE- Kanunun 40. maddesinin 1. fıkrasına dahil edilen sağlık hizmeti sunumunda görev yapan çalışanlara ilişkin fiili hizmet süresi zammı, halen görev yapan personele geçmişe etkili olarak uygulanır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

